

**PAŽYMA DĖL SKUNDO
PRIEŠ LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTĄ IR ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJĄ**

2011-03-15 Nr. 4D-2011/1-181
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

LR Seimo kontrolierių įstaigoje 2011-02-11 gautas X skundas dėl pareigūnų veiksmų.

Pareiškėja skunde nurodė, kad 2008-2009 metais ne vieną kartą kreipėsi į Lietuvos kalbos institutą bei Švietimo ir mokslo ministeriją dėl, jos nuomone, Instituto administracijos neteisėtų veiksmų, pareiškėjos įdirbį ir vardą panaudojus rengiant fiktyvų projektą ... kompaktinei plokštelei išleisti. Atsižvelgiant į tai, kad be X institute niekas daugiau netiria ... ir nebuvo rengiamasi jokios kompaktinės plokštelės išleidimui, pareiškėja šiuo klausimu kreipėsi į Instituto direktorę, tačiau jokie atsakymai ar dokumentai negauti iki šiol. Problema neišspręsta ir po svarstymo Lietuvos kalbos instituto Taryboje: neatsakyta į keltus klausimus, iš Tarybos negautas joks oficialus atsakymas. Pareiškėja teigia, kad nesulaukta reakcijos ir iš Švietimo ir mokslo ministerijos: nuo 2009-10-22 negautas joks atsakymas.

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

Atsižvelgiant į tyrimo metu nustatytas aplinkybes, išskirtinos tyrimo dalys

PIRMA. Seimo kontrolierius kreipėsi į Švietimo ir mokslo ministrą G. Steponavičių, prašydamas patikrinti skunde nurodytas aplinkybes ir jas įvertinti, pateikiant turimą informaciją (dokumentus) dėl nurodytų nusiskundimų, pareiškėjos nuomone, naudojant svetimą intelektualinį įdirbį bei nepateikiant atsakymų į skundus ir kreipimusis; taip pat buvo prašyta išsakyti savo nuomonę, ar yra galimybė skubiai teigiamai spręsti pareiškėjai rūpimus klausimus iš esmės, kokių įmanoma būtų imtis priemonių susidariusiai situacijai sureguliuoti.

Viceministrė N. Putinaitė (rengėjas S. Žurauskas) Seimo kontrolierių informavo, kad ministerija yra gavusi du X 2009-03-17 ir 2009-10-26 prašymus dėl, jos nuomone, neteisėtų Lietuvos kalbos instituto administracijos veiksmų.

Pareigūnė nurodė, kad tuo metu Institutas veikė pagal Lietuvos kalbos instituto statutą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-05-27 nutarimu Nr. 669 „Dėl valstybės mokslo institutų statutų patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 54-2382; įsigaliojo nuo 2003-06-05 iki 2010-07-24, nebegalioja 2010-07-25), kurio 16 p. nustatė, kad institutui vadovauja, jo veiklą organizuoja, instituto vardu veikia ir jam atstovauja instituto direktorius. Viceministrės R. Putinaitės nuomone, teisės aktai nenustato Instituto direktoriui prievolės derinti savo veiksmų su Švietimo ir mokslo ministerija ir nesuteikia pastarajam įgaliojimų jų įtakoti ar atšaukti. Paraiškų ... kompaktinės plokštelės ir knygos ... leidimui remti teikimas ar neteikimas buvo instituto direktorės kompetencijos dalykas, o paramos šioms veikloms skyrimas ar neskyrimas – Kultūros ministerijos, kaip asignavimų valdytojo. Pagal Švietimo ir mokslo ministerijos kompetenciją X prašymuose nurodyti teisės aktų pažeidimai nenustatyti. Atsižvelgdami į susiklosčiusios situacijos personalinius aspektus, X prašymai buvo persiūsti aukščiausiam instituto savivaldos organui – Tarybai, kurios viena iš funkcijų anuomet buvo Instituto direktoriaus rinkimas.

N. Putinaitė nurodė, kad instituto Tarybos prašyta išnagrinėti prašymus ir apie nagrinėjimo rezultatus informuoti Švietimo ir mokslo ministeriją. Instituto Taryba nagrinėjo prašymus bei pateikė savo išvadas. Viceministrė Seimo kontrolieriui paaiškino: „kadangi turėjome duomenų, kad X su nagrinėjimo išvadamis yra susipažinusi, Instituto Tarybos pateiktų išvadų X nepersiuotėme“.

LR Viešojo administravimo įstatymo pakeitimo įstatymo (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2002, Nr. 123-5557; 2003, Nr. 104-4637; 2005, Nr. 76-2746) **31 str.** aptariami Administracinės

procedūros terminai: administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negali būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas gali ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie administracinės procedūros termino pratęsimą pranešama raštu arba elektroniniu paštu (kai skundas gautas elektroniniu paštu) ir nurodomos pratęsimo priežastys.

Seimo kontrolieriaus nuomone, Švietimo ir mokslo ministerijos pareigūnai tokiais veiksmais šiurkščiai pažeidė pareiškėjos teisę gauti informaciją iš valstybės institucijų, skunde nurodytos aplinkybės, kad daugiau kaip metus laiko nėra gautas oficialus atsakymas į skundus bei kreipimusis, tyrimo metu pasitvirtino. Seimo kontrolierių stebina tokia aukštos pareigūnės pozicija, kai nurodoma, jog „turėta duomenų“ apie rūpimos informacijos pateikimą pareiškėjai. Pažymėtina, jog tyrimui konkretūs dokumentai ar įrodymai, jog viceministrės pateikta informacija yra pagrįsta, pateikti nebuvo. Kyla klausimas, ar Švietimo ir mokslo ministerijos pareigūnai yra susipažinę su Viešojo administravimo įstatymo nuostatomis ir ar jos tiesiogiai yra taikomos jų darbe, t. y. atliekant tiesiogines savo funkcijas.

ANTRA. Pažymėtina, pagal iki 2010-07-25 Lietuvių kalbos institutas turėjo tam tikrą autonomiją. Šios nuostatos atkartojamos LR Mokslo ir studijų įstatymo 7 str. 1 d. LR Konstitucijos, šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka autonomija derinama su atskaitomybe visuomenei, steigėjams ir juridinio asmens dalyviams. Seimo kontrolieriaus nuomone, situaciją būtų galima sureguliuoti tik vadovaujantis naujai priimto Mokslo ir studijų įstatymo 18 str. nuostata, jog skundus dėl akademinės etikos ir procedūrų pažeidimo nagrinės ir tyrimus inicijuos dabar dar neveikiantis Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus institutas.

LR Seimo kontrolierių įstatymo 3 str. nurodyta, kad Seimo kontrolierių veiklos tikslas yra ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinančią žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos (pareigūnai) vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms. Kadangi aptariamuoju laikotarpiu Lietuvių kalbos institutas turėjo autonomiją, apimančią administracinę veiklą, jo darbuotojai nėra laikomi pareigūnais Seimo kontrolierių įstatymo prasme. Dėl šios priežasties Seimo kontrolierius neturi įgaliojimų vertinti pastarojo veiklos, jo darbuotojų veiksmų bei priimtų sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo. Tai nėra Seimo kontrolieriaus tyrimo objektas.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

Vadovaujantis LR Seimo kontrolierių įstatymo 22 str. 1 d. 2 bei 3 p., n u s p r e n d ž i u:

X skundo dalį dėl Švietimo ir mokslo ministerijos pareigūnų veiksmų pripažinti pagrįsta.

Tolimesnį pareiškėjos skundo dalies tyrimą dėl Lietuvių kalbos instituto administracijos veiksmų nutraukti.

Šią pažymą pateikti LR Švietimo ir mokslo ministrui G. Steponavičiui bei LR Seimo nariui V. Stundžiui.

Seimo kontrolierius

Romas Valentukevičius

Vaiva Verbylaitė, 2665115